

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Viery Pepelovej, v právnej veci žalobcu **P.**, zast. JUDr. M., proti odporcovi **D.**, o zaplatenie Sk 8 884 200,20, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31. januára 2007 č. k. 1 Cob 408/2006-100, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu Bratislave zo dňa 31. januára 2007 č. k. 1 Cob 4088/2006-100 **zrušuje** a vec **vracia** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu uznesením zo dňa 31.1.2007 č. k. 1 Cob 408/2006-100 uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým tento žalovanému náhradu trov konania nepriznal, v napadnutej časti výroku o trovách zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi na účet právneho zástupcu náhradu trov konania vo výške Sk 244 750,- spolu s 19 % DPH. Z obsahu spisu mal nepochybné, že návrh na začatie konania bol daný dôvodne, pretože v čase jeho podania boli splnené všetky zákonné podmienky predpokladané ust. § 109 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z.z., pretože žalovaný ako dlžník povinného napriek exekučnému príkazu nevyplatil žalobcovi dlžnú pohľadávku. Podanie takéhoto návrhu bolo žalobcovou

povinnosťou, ku ktorej ho zaväzuje ust. § 109 ods. 2 Ex. poriadku pod hrozbou sankcie. Žalobca ako oprávnený teda musel podať návrh na začatie konania, a teda nedal svojim správaním príčinu k vzniku tohto sporu. Žalobcovi teda podaním návrhu vznikli trovy konania (trovy právneho zastúpenia), ktoré musel vynaložiť na bránenie svojho práva priznaného exekučným titulom. Naopak bol to žalovaný, ktorý podal podnet na začatie sporu, pretože nesplnil exekučný príkaz. Podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť, že časť pohľadávky bola uhradená iným subjektom ako žalovaným, je právne bezvýznamná, pretože exekúcia voči dlžníkovi povinného (v tomto smere žalovanému) pokračovala a procesné účinky všetkých predchádzajúcich úkonov súdneho exekútora zostali zachované. Žalobca teda nie je osobou, ktorá by dala podnet k tomuto sporu a nie je ani osobou, ktorá zavinila zastavenie konania (z procesného hľadiska). Preto bol odvolací súd toho názoru, že žalobca postupoval v súlade so zákonom, a preto nemôže byť ukrátený na svojich právach. I keď žalovaný priamo nezavinil zastavenie konania, ale podal podnet na jeho začatie a pokračovanie v ňom. Iba takýto výklad ust. § 146 ods. 2 O.s.p. považoval odvolací súd za spravodlivý. Keďže prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd jeho rozhodnutie v napadnutej časti zmenil a žalobcovi náhradu trov konania priznal.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu na podnet žalovaného podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky a navrhol ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že napadnutým uznesením bol porušený zákon a ochranu práv a zákonom chránených záujmov podateľa podnetu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Poukázal na ust. § 1, § 2, §3, § 146 ods. 1 písm. c/ a § 146 ods. 2 O.s.p., ktorými ustanoveniami sa podľa jeho názoru odvolací súd neriadil dostatočne. Uviedol, že ust. § 146 ods. 1 O.s.p. zakotvuje, že niet práva na náhradu trov konania, ak došlo k naplneniu zákonom predpokladaných skutočností. Druhý odsek citovaného paragrafu predstavuje výnimku z tohto pravidla a ustanovuje povinnosť platiť náhradu trov konania tomu účastníkovi konania, ktorý je zodpovedný za to, že sa konanie muselo zastaviť. Otázka zavinenia podľa prvej vety uvedeného ustanovenia sa však hodnotí iba podľa procesného výsledku. Druhá veta tohto ustanovenia je výnimkou z aplikácie § 146 ods. 2 prvej vety. Pre priznanie náhrady trov konania žalobcovi podľa druhej vety § 146 ods. 2 musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a to:

- 1) návrh na začatie konania musí byť podaný dôvodne,
- 2) skutočnosť, že pre správanie žalovaného došlo k späťvzatiu návrhu, pričom táto podmienka je upravená vo forme príčiny a následku a pre jej naplnenie musí byť preukázaná príčinná súvislosť medzi správaním sa žalovaného a späťvzatím návrhu.

Je toho názoru, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď vychádzal z toho, že žalovaný ako dlžník povinného v exekučnej veci, hoci priamo zastavenie konania nezavinil, dal podnet na začatie konania tým, že nesplnil exekučný príkaz, v dôsledku čoho bol oprávnený z exekúcie povinný podať návrh na začatie konania pod hrozbou sankcie v zmysle § 109 ods. 2 Exekučného poriadku. Má za to, že súd v danom prípade posudzoval nesprávne procesný úkon, v dôsledku ktorého došlo k zastaveniu konania, naproti tomu posudzoval iné, pre rozhodnutie nepodstatné skutočnosti. Je totiž vylúčené, aby bol dôvod na začatie konania zároveň dôvodom pre zastavenie konania. Nesplnenie povinnosti uloženej žalovanému exekučným príkazom nie je v príčinnej súvislosti so zastavením konania v predmetnej veci. Pokiaľ totiž odvolací súd poukázal na správanie sa žalovaného, spočívajúce v nesplnení exekučného príkazu, ktoré má byť dôvodom pre uloženie mu povinnosti nahradiť trovy konania podľa § 146 ods. 2 veta druhá O.s.p., posudzoval skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej, tzn. „úspech v spore“. Sám odvolací súd v odôvodnení predmetného rozhodnutia konštatoval, že oprávnený z exekúcie podaním tzv. poddlžníckej žaloby bránil svoje práva, ktoré mu boli priznané exekučným príkazom. Vychádzajúc z tejto argumentácie odvolacieho súdu, by musel súd skúmať aj to, či je plnenie v zmysle vydaného exekučného príkazu dlžníkom povinného oprávnenému aj možné, resp. splniteľné. V exekučnom príkaze, vydanom voči piatim dlžníkom povinného totiž nie sú pohľadávky povinného voči jeho dlžníkom žiadnym spôsobom identifikované, chýba tiež údaj o tom, či sú dlžníci zviazaní spoločne a nerozdielne alebo každý samostatne. Otáznym preto je, či žalobca nemal podávať žalobný návrh aplikujúc § 511 Obč. zák. Z obsahu spisu a vyjadrení sporových strán nie je možné zistiť, prečo sa žalobca domáhal zaplatenia celej sumy od žalovaného a či dokonca nežaloval celú dlžnú sumu aj od ostatných dlžníkov. Nezanedbateľnou je tiež skutočnosť, že k späťvzatiu návrhu a z toho dôvodu aj k zastaveniu konania došlo v dôsledku uspokojenia oprávneného z exekúcie (žalobcu) inými subjektami ako žalovaným a tiež iným spôsobom vykonania exekúcie ako prikázaním pohľadávky dlžníkom povinného. Za daného

stavu je toho názoru, že odvolací súd v danej veci aplikoval § 146 ods. 2 druhú vetu O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania nesprávne.

Žalobca vo svojom stanovisku k mimoriadnemu dovolaniu namietal, že toto neuvádza, ako práva a zákonom chránené záujmy je potrebné ochrániť. Uznesenie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a mimoriadne dovolanie navrhuje zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O.s.p. vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods.2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

I keď mimoriadne dovolanie explicitne nevyjadruje, v čom jeho podanie vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov právnickej osoby, ako to namieta žalobca, z jeho obsahu však splnenie tejto podmienky je možné vyvodiť.

Dovolaním napadnutým uznesením priznal odvolací súd žalobcovi náhradu trov konania podľa § 146 ods. 2 O.s.p, vychádzajúc zo skutočnosti, že žalobca nie je osobou, ktorá by dala podnet k sporu a nie je ani osobou, ktorá zavinila zastavenie konania z hľadiska procesného. Žalobca postupoval v súlade so zákonom, a preto nemôže byť ukrátený na svojich právach. I keď žalovaný priamo zastavenie konania nezavinil, dal podnet k jeho podaniu a pokračovaniu v ňom.

Tento právny názor zhodne s názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky považuje dovolací súd za nesprávny.

Náhradu trov konania v prípade, kedy dôjde k zastaveniu konania, upravuje ust. § 146 ods. 1 písm. c/ a § 146 ods. 2 O.s.p.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku žiaden z účastníkov. Pokiaľ však niektorý z účastníkov zavinil, že konanie muselo byť zastavené, musí byť postupované podľa § 146 ods. 2 O.s.p.

Veta prvá ust. § 146 ods. 2 O.s.p. predpokladá zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Otázka zavinenia sa hodnotí iba podľa procesného hľadiska, čo znamená tiež, že zastavenie konania zaviniť ten účastník, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Preto ak navrhovateľ vezme návrh späť v zásade platí, že zastavenie konania zaviniť a je preto povinný hradiť trovy konania odporcovi.

Výnimkou z tejto zásady je však veta druhá ust. § 146 ods. 2 O.s.p. v zmysle ktorej, ak dôvodne podaný návrh bol vzatý späť pre správanie odporcu, je povinný hradiť trovy konania odporca.

Dôvodnosť podania návrhu sa i v tomto prípade posudzuje procesne, t.j. z hľadiska vzťahu výsledku správania sa odporcu k nároku navrhovateľa.

Odvolačím súdom právo na náhradu trov konania v zmysle uvedeného neposudzoval.

Predmetná žaloba bola podaná ako tzv. poddlžnícka žaloba voči žalovanému ako jednému z dlžníkov povinného na základe exekučného príkazu, vydaného na zaplatenie spornej čiastky prikázaním pohľadávky povinného voči žalovanému, vrátane ďalších dlžníkov povinného.

Ako vyplýva z obsahu spisu, konanie bolo zastavené po späťvzatí žaloby žalobcom, a to z dôvodu zaplatenia spornej čiastky inými subjektami ako žalovaným, ako i z dôvodu zastavenia exekúcie po jej vykonaní iným spôsobom ako prikázaním pohľadávky.

Odvolačím súdom tento právny úkon a jeho dôvody pri posudzovaní vzniku práva na náhradu trov konania nesprávne vyhodnotil ako právne bezvýznamný, a v rozpore s právnym predpisom za rozhodujúce považoval okolnosti podania žaloby, ktoré so zreteľom na uvedené sú z procesného hľadiska, teda správania sa žalovaného voči uplatňovanému nároku po podaní žaloby, právne irelevantné a majú vplyv výlučne na dôvodnosť žaloby v zmysle práva hmotného.

K podaniu tzv. poddlžníckej žaloby totiž oprávnený získava procesnú aktívnu legitimáciu až exekučným príkazom prikázaním pohľadávky povinného a jeho nesplnením tiež žalobné právo.

Bez relevancie vo vzťahu, i keď nesprávnym dôvodom odvolacieho súdu, nie je tiež skutočnosť, že žalobca, ako to vyplýva z obsahu spisu, na podklade toho istého exekučného príkazu, uplatnil rovnaké právo samostatnými žalobami i voči ďalším dlžníkom povinného.

Pokiaľ teda odvolací súd v zmeňujúcom uznesení priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania, vychádza jeho rozhodnutie z nesprávneho právneho posúdenia veci, pre ktorý dovolací dôvod dovolací súd mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.)

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 28. februára 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu